

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ НАМЫН ГИШҮҮН

5 дугаар зүйл. Намын гишүүн

- 5.1. Намын дүрэм, үзэл баримтлал, намын мөрийн хөтөлбөрийг хүлээн зөвшөөрч намын дүрэмд заасан журмын дагуу элссэн хүнийг тус намын гишүүн гэнэ.
- 5.2. Тус намд нэгдсэн бусад намын гишүүд болон тийнхүү нэгдсэнээс хойш дүрэмд заасан журмын дагуу гишүүнээс гараагүй, хасагдаагүй гишүүд мөн тус намын гишүүн байна.

6 дугаар зүйл. Намд гишүүн элсүүлэх журам

- 6.1. Монгол Улсын харьяат, 18 насанд хүрсэн хүн тус намд гишүүнээр элсэж болно.
- 6.2. Намд гишүүнээр элсэхийг хүссэн хүн өөрийн оршин суудаг нутаг дэвсгэрийн намын анхан шатны байгууллага (үүр)-д өргөдөл гаргана. Ингэхдээ Хэрэг эрхлэх газраас баталсан өргөдлийн загварыг бөглөх ба түүнд тухайн хүн гарын үсэг зурсан байна.
- 6.3. Оршин суугаа нутаг дэвсгэрт нь намын анхан шатны байгууллага байгуулагдаагүй бол тухайн аймаг, дүүргийн намын хороонд гишүүнээр элсэж болно. Энэ тохиолдолд энэ дүрмийн
- 6.2-т заасан журмыг нэг адил баримтлана.
- 6.4. Тухайн намын байгууллага уг өргөдлийн дагуу түүнийг бүртгэн авч намын гишүүний үнэмлэх гардуулна.
- 6.5. Тус Намд гишүүнээр элссэн хүний ажил, албан тушаал, гэрийн хаяг, утасны дугаар, e-mail хаяг, интернет ашиглах боломж зэргийг гишүүний бүртгэлд заавал тусгах ба энэ нь тухайн гишүүнтэй мэдээлэл солилцох, сургалтанд хамруулах боломж, нөхцлийг бүрдүүлэх зорилготой.
- 6.6. Намын гишүүдтэй интернетээр болон бусад хэлбэрээр мэдээлэл солилцох журмыг Намын дотоод ажлын бодлогын хороо боловсруулж, Үндэсний хороогоор батлуулна.

7 дугаар зүйл. Намын гишүүний эрх, үүрэг

- 7.1. Намын гишүүн дараахь эрх, үүрэгтэй байна. Үүнд:
- 7.1.1. харьяалагдах намын байгууллагынхаа үйл ажиллагаанд тогтмол оролцох, үзэл бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх;
- 7.1.2. намын орон нутгийн байгууллагын удирдах болон төлөөллийн байгууллага, түүнчлэн намын удирдах дээд болон Төлөөллийн төв байгууллагын бүрэлдэхүүнд сонгогдох;
- 7.1.3. намын орон нутгийн байгууллагын удирдах болон төлөөллийн байгууллага, түүнчлэн намын удирдах дээд болон төлөөллийн төв байгууллагын бүрэлдэхүүнийг сонгоход оролцох;
- 7.1.4. намын үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар намын аль ч байгууллага, удирдлагад санал тавих, мэдээлэл авах, шүүмжлэл хэлэх, хариу авах;

- 7.1.5. намын бодлогыг нийтэд сурталчлах;
- 7.1.6. бичгээр хүсэлт гаргасны үндсэн дээр намаас сайн дураар гарах, намд дахин элсэх;
- 7.1.7. бүх шатны сонгуульд хууль тогтоомжид заасны дагуу нэр дэвших;
- 7.1.8. бүх шатны сонгуульд өөрийн намаас нэр дэвшигчийн талаар санал гаргах, нэр дэвшигчийг дэмжих, сурталчлах;
- 7.1.9. намын дүрмийн дагуу гаргасан хамтын шийдвэрийг биелүүлэх;
- 7.1.10. намаа өөрийн үйл ажиллагаагаар болон санхүүгийн талаар дэмжих;
- 7.1.11. намын гишүүний болон сонгуульд гишүүний хувьд татвараа хугацаанд нь төлөх;
- 7.1.12. гишүүдээ шагнаж, урамшуулах, төрөөс болон бусад байгууллагаас олгодог шагнал, урамшилд намаар уламжлан тодорхойлох;
- 7.1.13. намын гишүүний ёс зүйн хэм хэмжээг сахин биелүүлэх.
- 7.2. Тус намын гишүүн өөр намд давхар харьяалалтай байхыг хориглоно.
- 7.3. Намын гишүүний ёс зүйн дүрмийг Үндэсний Хороо батална.
- 7.4. Бүх шатны сонгуульд тус намаас сонгогдсон хурлын гишүүд бүлэг бүрдээгүй тохиолдолд сонгуульд хугацаандаа Намын Гишүүдийн зөвлөлд нэгдэн ажиллана;
- 7.5. Гишүүдийн зөвлөлийн ажиллах журмыг Дотоод ажлын бодлогын хороо боловсруулж, Улс төрийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцэн батлана.

8 дугаар зүйл. Намын гишүүний татвар, хандив

- 8.1. Намын гишүүний болон сонгуульд гишүүний татварын бодлого, татварын хэмжээ, татвар төлөх хугацаа, зарчим зэргийг санхүүжилтийн Бодлогын хороо тодорхойлж, Үндэсний Хороогоор батлуулна.
- 8.2. Намын гишүүд, дэмжигчид үзэл бодол, итгэл үнэмшлээрээ намд хандив өгч болно. Гэхдээ уг хандив Улс төрийн намын тухай хуульд заасан хэмжээ / иргэн нэг сая, хуулийн этгээд арван сая/-нээс илүү байж болохгүй. Хандивыг мөнгөн бүс хэлбэрээр өгвөл түүнийг мөнгөн хэлбэрт шилжүүлэн үнэлж тооцно.
- 8.3. УИХ-ын сонгуульд зориулан тус намд болон намаас нэр дэвшигчид өгөх хандив УИХ-ын сонгуулийн тухай хуульд заасны дагуу хувь хүнээс нэг сая төгрөг хүртэл, хуулийн этгээдээс гурван сая төгрөг хүртэл байж болно.
- 8.4. Улс төрийн намын тухай хуулийн 18.7.-д заасан хориглосон этгээдээс намд хандив авч болохгүй
- 8.5. Намын гишүүний болон сонгуульд гишүүний татвар, намын дэмжигчдээс тус намд өгсөн хандивыг тооцооны нэг дансанд байршуулна.

9 дүгээр зүйл. Намын гишүүн болон сонгуульд гишүүнд шийтгэл ногдуулах үндэслэл, журам

9.1. Намын гишүүд болон сонгуульт гишүүдэд дараахь үндэслэл, журмаар шийтгэл ногдуулна.

Үүнд: 9.1.1. аль нэг шатны сонгуульд бие даан нэр дэвшиж, өөрийн намаас нэр дэвшигчтэй өрсөлдсөн намын гишүүнийг Улс төрийн зөвлөлийн шийдвэрээр намаас хасах;

19 9.1.2. тус намын гишүүн аль нэг намд давхар харъяалалтай болохыг нь Хяналтын зөвлөл тогтоосон бол Улс төрийн зөвлөлийн шийдвэрээр намаас хасах;

9.1.3. аль нэг шатны сонгуульд нэр дэвшсэн намын гишүүн тодорхой асуудлаар намтай байгуулсан гэрээнд заасан үүргээ зохих ёсоор биелүүлээгүй бол Улс төрийн зөвлөлийн шийдвэрээр намаас хасах;

9.1.4. намын дүрмийг хоёр ба түүнээс дээш удаа буюу зөрчсөн эсхүл гишүүний ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн нь шийтгэл ногдуулах үндэслэл болохыг Хяналтын Зөвлөлөөс тогтоосон бол Улс төрийн зөвлөлийн шийдвэрээр намаас хасахыг сануулах эсхүл хасах;

9.1.5. сонгуульт гишүүний хувьд үүргээ зохих ёсоор биелүүлээгүйг нь Хяналтын зөвлөл тогтоосон бол түүнийг сонгосон эрх бүхий хурлын шийдвэрээр сонгуульт үүргээс нь эгүүлэн татах;

9.1.6. Сонгуульт гишүүн татвараа хоёр улирал дараалан төлөөгүйг Хяналтын Зөвлөл тогтоосон бол түүнийг сонгосон эрх бүхий хурлын шийдвэрээр сонгуульт үүргээс нь эгүүлэн татах. 9.2. Намын орон нутгийн байгууллагаас өөрт харъяалагдах гишүүнд шийтгэл ногдуулах үндэслэл журмыг тухайн намын байгууллагын “Бага хурал” батална.

10 дугаар зүйл. Шийтгэлийн хэлбэр

10.1. Намын шийтгэл дараахь хэлбэртэй байна.

Үүнд: 10.1.1. сонгуульт үүргээс нь эгүүлэн татах;

10.1.2. намын гишүүнээс хасахыг сануулах;

10.1.3. намын гишүүнээс хасах.